Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
DEAN SPIELMANN
της 1ης Αυγούστου 2025[1]

Υπόθεση C-481/24

E. sp.j.
κατά
C. sp. z o.o.

[αίτηση του Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie
(πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2011/7/ΕΕ – Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α′ – Άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2 – Εθνική ρύθμιση προβλέπουσα την αναδρομική ισχύ του συμψηφισμού απαιτήσεων»

Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Βαρσοβίας, Πολωνία) ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α′, και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές[2].

2. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του αν η πολωνική ρύθμιση με την οποία αναγνωρίζεται αναδρομική ισχύς στον συμψηφισμό των απαιτήσεων συνάδει με την οδηγία 2011/7. Εξετάζοντας το προδικαστικό ερώτημα, το Δικαστήριο θα έχει τη δυνατότητα να παράσχει σημαντικές διευκρινίσεις σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας σε ένα ιδιαιτέρως λεπτό ζήτημα, καθότι ο συμψηφισμός των απαιτήσεων με αναδρομική ισχύ συνιστά εδραιωμένο θεσμό στις νομικές παραδόσεις πλειόνων κρατών μελών της Ένωσης.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011 (ΕΕ 2014, L 48, σ. 1). Η οδηγία αυτή κατάργησε και αντικατέστησε, από τις 16 Μαρτίου 2013, την οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2000, L 200, σ. 35).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3. Το άρθρο 1 της οδηγίας 2011/7, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτόν η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων […].

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών.

[…]»

4. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2011/7 προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, ο πιστωτής δικαιούται τόκο υπερημερίας χωρίς να απαιτείται όχληση, εφόσον πληρούνται οι εξής όροι:

α) ο πιστωτής έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις· και

β) ο πιστωτής δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

[…]

3. Εφόσον πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τα ακόλουθα:

α) ότι ο πιστωτής έχει δικαίωμα τόκου υπερημερίας από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της προθεσμίας πληρωμής που ορίζει η σύμβαση·

[…]».

5. Κατά το άρθρο 6 της ίδιας οδηγίας:

«1. «Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον καθίσταται απαιτητός τόκος υπερημερίας σε εμπορικές συναλλαγές σύμφωνα με το άρθρο 3 […], ο πιστωτής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το σταθερό ποσό των 40 ευρώ.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το κατά την παράγραφο 1 κατ’ αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης του πιστωτή.

[…]»

Το πολωνικό δίκαιο

Ο αστικός κώδικας

6. Ο Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (νόμος της 23ης Απριλίου 1964 περί αστικού κώδικα) (Dz.U. του 2023, θέση 1610, όπως έχει τροποποιηθεί) (στο εξής: αστικός κώδικας) ορίζει στο άρθρο 498 τα εξής:

«1. Όταν δύο πρόσωπα έχουν ταυτόχρονα την ιδιότητα του οφειλέτη και του δανειστή το ένα του άλλου, καθένα από αυτά μπορεί να συμψηφίσει την απαίτησή του με την απαίτηση του άλλου, αν αμφότερες οι απαιτήσεις έχουν, ως εκ της φύσεώς τους, ως αντικείμενο χρηματικά ποσά ή περιουσιακά στοιχεία ομοειδή, είναι ληξιπρόθεσμες και επιδιώξιμες ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δημόσιας αρχής.

2. Ο συμψηφισμός επιφέρει την απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων μέχρι του ποσού της χαμηλότερης εξ αυτών.»

7. Κατά το άρθρο 499 του αστικού κώδικα:

«Ο συμψηφισμός επέρχεται αν ο ένας τον επικαλεστεί με δήλωση προς τον άλλον. Η δήλωση έχει αναδρομική ενέργεια από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός.»

Ο νόμος για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών

8. Οι πολωνικές αρχές μετέφεραν την οδηγία 2011/7 στην εθνική έννομη τάξη με τον ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμο για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), της 8ης Μαρτίου 2013 (Dz. U. του 2023, θέση 1790) (στο εξής: νόμος για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών).

9. Το άρθρο 7 του νόμου για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει τα εξής:

«1. Στις εμπορικές συναλλαγές, με εξαίρεση τις συναλλαγές στο πλαίσιο των οποίων ο οφειλέτης είναι δημόσιος φορέας, ο δανειστής δικαιούται να λάβει, χωρίς όχληση, τους νόμιμους τόκους υπερημερίας στις εμπορικές συναλλαγές, εκτός αν οι συμβαλλόμενοι έχουν συμφωνήσει υψηλότερους τόκους, για την περίοδο από την ημέρα κατά την οποία η παροχή σε χρήμα κατέστη απαιτητή μέχρι την ημέρα της καταβολής, εφόσον πληρούνται σωρευτικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1) ο δανειστής εκπλήρωσε την παροχή του·

2) ο δανειστής δεν έλαβε την πληρωμή εντός της οριζόμενης στη σύμβαση προθεσμίας.

[…]»

10. Το άρθρο 10 του νόμου για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών προβλέπει τα εξής:

«1. Από την ημέρα που αποκτά δικαίωμα είσπραξης τόκων κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, […] ο δανειστής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη, χωρίς όχληση, ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης το ισόποσο των:

1) 40 ευρώ, εφόσον η αξία της χρηματικής παροχής δεν υπερβαίνει τα 5 000 πολωνικά ζλότι [PLN] [(περίπου 1 190 ευρώ)]·

2) 70 ευρώ, εφόσον η αξία της χρηματικής παροχής υπερβαίνει τα 5 000 [PLN] [(περίπου 1 190 ευρώ)], αλλά είναι κατώτερη των 50 000 [PLN] [(περίπου 11 890 ευρώ)]·

[…]».

Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

11. Η εταιρία E. (στο εξής: ενάγουσα) έχει έναντι της εταιρίας C. (στο εξής: εναγομένη) δέκα αξιώσεις καταβολής αμοιβών, οι οποίες αποδεικνύονται με τιμολόγια παροχής υπηρεσιών μεταφορών, που προέβλεπαν προθεσμίες πληρωμής που έληξαν στο διάστημα από τον Φεβρουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 2022.

12. Δεδομένου ότι η εναγομένη δεν εξόφλησε τις οφειλές της εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, η ενάγουσα άσκησε αγωγή με αίτημα την είσπραξη απαίτησης ενώπιον του Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.

13. Η ενάγουσα αξίωσε την καταβολή, αφενός, ποσού ύψους 26 715,60 PLN (περίπου 5 676,56 ευρώ) [3], για το σύνολο των αξιώσεων καταβολής αμοιβών, προσαυξημένου, δυνάμει του άρθρου 7 του νόμου για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών, με τόκους υπολογισμένους επί κάθε ανεξόφλητης αμοιβής, με το επιτόκιο που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο b, του εν λόγω νόμου, και, αφετέρου, ποσού ύψους 1 997,29 PLN (περίπου 424,39 ευρώ), ως αποζημίωση για έξοδα είσπραξης, δυνάμει του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, λόγω καθυστέρησης πληρωμής καθεμίας από τις αξιώσεις καταβολής αμοιβών.

14. Η εναγομένη ζήτησε την απόρριψη της αγωγής. Η εναγομένη κατέβαλε στην ενάγουσα ποσό ύψους 1 697,40 PLN (περίπου 360,67 ευρώ) και, με έγγραφο της 2ας Σεπτεμβρίου 2022, υπέβαλε δήλωση συμψηφισμού, κατά την έννοια των άρθρων 498 και 499 του αστικού κώδικα, για ποσό ύψους 25 018,20 PLN (περίπου 5 315,90 ευρώ). Δεδομένου ότι κατέβαλε με τον τρόπο αυτόν το συνολικό ποσό των 26 715,60 PLN, η εναγομένη θεωρεί ότι η οφειλή της έχει αποσβεστεί.

15. Η δήλωση συμψηφισμού που υπέβαλε η εναγομένη βασιζόταν σε αξίωση αποζημίωσης την οποία είχε έναντι της ενάγουσας, λόγω καταστροφής εμπορευμάτων κατά τη διάρκεια μεταφοράς που πραγματοποίησε η ενάγουσα, η οποία δεν αποτελούσε όμως αντικείμενο της αγωγής με αίτημα την είσπραξη απαίτησης. Όσον αφορά την αξίωση αποζημίωσης, η εναγομένη υποστήριξε ότι η προθεσμία πληρωμής την οποία είχε τάξει στην ενάγουσα με την από 15 Φεβρουαρίου 2022 έγγραφη όχλησή της έληγε στις 7 Μαρτίου 2022.

[3] Με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία στις 2 Σεπτεμβρίου 2022.

16. Κατά την εναγομένη, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, έστω και αν η δήλωση συμψηφισμού αφορούσε αποκλειστικά και μόνο τα κυρίως οφειλόμενα εκ μέρους κάθε εταιρίας ποσά, η ενάγουσα απώλεσε, δυνάμει της αναδρομικής ισχύος της δήλωσης συμψηφισμού η οποία προβλέπεται στο άρθρο 499 του αστικού κώδικα, το δικαίωμα να αξιώσει τους δεδουλευμένους τόκους και αποζημίωση για έξοδα είσπραξης που ανέκυψαν μετά τις 7 Μαρτίου 2022. Στη διαδικασία της κύριας δίκης, τα επίμαχα ποσά αφορούν τόκους και αποζημίωση που απορρέουν από την καθυστερημένη πληρωμή εννέα εκ των δέκα αξιώσεων καταβολής αμοιβών που μνημονεύονται στο δικόγραφο της αγωγής.

17. Η ενάγουσα δεν αμφισβήτησε την ευθύνη της για τη ζημία που η εναγομένη ισχυρίστηκε ότι υπέστη. Αμφισβήτησε, εντούτοις, το κατά πόσον ανέπτυσσε οιοδήποτε αποτέλεσμα η δήλωση συμψηφισμού καθώς και το ύψος της προβαλλόμενης ζημίας.

18. Δεδομένου ότι διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με τις συνέπειες της αναδρομικής ισχύος του συμψηφισμού για τα δικαιώματα επί των τόκων υπερημερίας και επί της αποζημίωσης των εξόδων είσπραξης που απορρέουν από τον νόμο για τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις πληρωμών, με τον οποίο μεταφέρθηκε στην εθνική έννομη τάξη η οδηγία 2011/7, το Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Βαρσοβίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α′, και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας [2011/7] την έννοια ότι αντιτίθενται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες ορίζουν ότι ο δανειστής δεν δικαιούται να λάβει νόμιμους τόκους υπερημερίας και αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης, αν ο οφειλέτης, μετά την παρέλευση της οριζόμενης στη σύμβαση προθεσμίας πληρωμής, εξόφλησε την απαίτηση του δανειστή με συμψηφισμό, ο οποίος έχει εκ του νόμου αναδρομική ενέργεια από το χρονικό σημείο κατά το οποίο κατέστη δυνατός;»

19. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν στο Δικαστήριο η εναγομένη, η Βελγική, Γερμανική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Γερμανική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Μαΐου 2025.

Ανάλυση

20. Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α′, και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες ορίζουν ότι ο δανειστής δεν δικαιούται να λάβει νόμιμους τόκους υπερημερίας και αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης, αν ο οφειλέτης εξόφλησε την απαίτηση του δανειστή με δήλωση συμψηφισμού, υποβληθείσα μετά την παρέλευση της οριζόμενης στη σύμβαση προθεσμίας πληρωμής, η οποία έχει αναδρομική ισχύ από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός.

21. Προκειμένου να απαντήσω στο ανωτέρω ερώτημα, φρονώ ότι είναι αναγκαίο να διατυπώσω κατ' αρχάς, εν συντομία, ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με τον συμψηφισμό των απαιτήσεων, προτού εξετάσω τη συμβατότητα της επίμαχης εθνικής ρύθμισης με την οδηγία 2011/7.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

22. Ο συμψηφισμός, ο οποίος ορίζεται ως τρόπος απόσβεσης δύο διακριτών ενοχών, μέχρι του ποσού της χαμηλότερης εξ αυτών, μεταξύ δύο προσώπων που είναι συγχρόνως δανειστής και οφειλέτης ο ένας του άλλου, είναι θεσμός που ανάγεται στο ρωμαϊκό δίκαιο [4]. Ο συμψηφισμός έχει διττή λειτουργία. Αφενός, καθιστά δυνατή την ταχύτερη και απλούστερη αποκατάσταση της ισορροπίας σε μια εμπορική σχέση, αποφεύγοντας διπλή αντίστροφη πληρωμή. Αφετέρου, ο συμψηφισμός λειτουργεί ως εγγύηση, στο μέτρο που, εάν ένα από τα μέρη καταβάλλει το χρηματικό ποσό χωρίς να αναμείνει την καταβολή του ετέρου μέρους, το πρώτο μέρος εκτίθεται στον κίνδυνο αφερεγγυότητας του δεύτερου μέρους και στη συρροή της αξίωσής του με τις αξιώσεις των λοιπών δανειστών του αφερέγγυου μέρους.

23. Ο συμψηφισμός μπορεί να είναι νόμιμος, συμβατικός ή δικαστικός.

24. Ο εγγενής στον νόμιμο συμψηφισμό μηχανισμός συνεπάγεται την απόσβεση των αμοιβαίων απαιτήσεων, μέχρι του ποσού της χαμηλότερης εξ αυτών, κατά την ημερομηνία συνύπαρξής τους, όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν τον αμοιβαίο, τον ομοειδή, τον βέβαιο, τον εκκαθαρισμένο και τον ληξιπρόθεσμο χαρακτήρα των απαιτήσεων.

25. Τα δίκαια των κρατών μελών προβλέπουν γενικώς ότι οι αμοιβαίες απαιτήσεις αποσβέννυνται είτε αυτομάτως, αυτοδικαίως, είτε κατόπιν μονομερούς δήλωσης, η οποία προσδίδει στον συμψηφισμό αναδρομική ισχύ [5], όπως στην υπό κρίση υπόθεση.

26. Για παράδειγμα, την πρώτη δυνατότητα έχουν προκρίνει το βελγικό [6], το ισπανικό [7] και το λουξεμβουργιανό [8] δίκαιο, τα οποία αναγνωρίζουν τον αυτοδίκαιο συμψηφισμό, που χωρεί ακόμη και εν αγνοία των μερών.

27. Η δεύτερη δυνατότητα απαντά επίσης συχνά στα εθνικά νομικά συστήματα. Πέραν του πολωνικού δικαίου, που εξετάζεται στην υπό κρίση υπόθεση, υπάρχουν και άλλα παραδείγματα. Το γερμανικό δίκαιο προβλέπει συμψηφισμό διά δηλώσεως, ο οποίος, ανεξαρτήτως του χρόνου πραγματοποίησης της δήλωσης, παράγει αναδρομικά αποτελέσματα από την ημερομηνία κατά την οποία η απαίτηση και η ανταπαίτηση συνυπάρχουν για πρώτη φορά [9]. Το γαλλικό δίκαιο προβλέπει ότι ο συμψηφισμός χωρεί την ημερομηνία κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις

[4] Κατά τον Ιουστινιάνειο κώδικα: «Compensationes ex omnibus actionibus ipso iure fieri sancimus nulla differentia in rem vel personalibus actionibus inter se observanda» [«Συμψηφισμούς εκ πασών των αγωγών αυτοδικαίως γίγνεσθαι θεσπίζομεν, ουδεμιάς διακρίσεως των εμπραγμάτων ή προσωπικών αγωγών προς αλλήλας παραφυλασσομένης» (Κώδιξ Ιουστινιανού, τόμος Α′, βιβλία Α′ – Ε′, μετάφραση Π. Τσιτσεκλή, Εκδοτικός Οίκος Γεωργίου Δ. Φέξη, Αθήνα, 1911)]. Βλ. Iust, C., 4, 31, 14, Iohanni, a. 531. Σχετικά με την προέλευση του συμψηφισμού, βλ., μεταξύ άλλων, De Kotzebue, R., *Compensation et procédure; essai de critique et de science juridique pure*, Sirey, Παρίσι, 1945.

[5] Βλ. Zimmermann, R., *Comparative Foundations of a European Law of Set-Off and Prescription*, Cambridge University Press, Cambridge, 2002, σ. 32 έως 43.

[6] Βλ. άρθρο 5.255, πρώτο εδάφιο του βελγικού code civil (αστικού κώδικα): «La compensation légale s'opère de plein droit, même à l'insu des débiteurs» (Ο νόμιμος συμψηφισμός χωρεί αυτοδικαίως, ακόμη και εν αγνοία των οφειλετών). Σχετικά με τον νόμιμο συμψηφισμό στο βελγικό δίκαιο, βλ. Van Ommeslaghe, P., *De Page, Traité de Droit Civil Belge – Tome II – Les obligations*, τόμος 3, Bruylant, Βρυξέλλες, 2013, σ. 2235 έως 2271.

[7] Κατά το άρθρο 1202 του ισπανικού Código Civil (αστικού κώδικα): «El efecto de la compensación es extinguir una y otra deuda en la cantidad concurrente, aunque no tengan conocimiento de ella los acreedores y deudores» (Ο συμψηφισμός συνεπάγεται την απόσβεση των δύο οφειλών μέχρι του ποσού της χαμηλότερης εξ αυτών, ακόμη και αν οι δανειστές και οι οφειλέτες δεν γνωρίζουν ότι πραγματοποιήθηκε συμψηφισμός).

[8] Το άρθρο 1290 του λουξεμβουργιανού code civil (αστικού κώδικα) προβλέπει τα εξής: «La compensation s'opère de plein droit par la seule force de la loi, même à l'insu des débiteurs; les deux dettes s'éteignent réciproquement, à l'instant où elles se trouvent exister à la fois, jusqu'à concurrence de leurs quotités respectives» (Ο συμψηφισμός χωρεί αυτοδικαίως εκ του νόμου, ακόμη και εν αγνοία των οφειλετών· οι δύο απαιτήσεις αποσβέννυνται αμοιβαίως κατά τον χρόνο συνύπαρξής τους, καθό μέρος καλύπτονται).

[9] Βλ. άρθρα 388 και 389 του γερμανικού Burgeliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα).

του, με την επιφύλαξη της επίκλησής του[10]. Το ολλανδικό δίκαιο προβλέπει συμψηφισμό διά δηλώσεως ο οποίος παράγει αναδρομικά αποτελέσματα από τον χρόνο γένεσης του δικαιώματος συμψηφισμού[11].

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

28. Στην ανάλυση που ακολουθεί, αφού υπενθυμίσω ορισμένα σημαντικά στοιχεία σχετικά με την οδηγία 2011/7, θα εξετάσω, κατ' αρχάς, το ζήτημα του αν εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει την αναδρομική ισχύ του συμψηφισμού απαιτήσεων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Εν συνεχεία, θα εξετάσω τη συμβατότητα τέτοιας εθνικής ρύθμισης με τους σκοπούς και την πρακτική αποτελεσματικότητα της επίμαχης οδηγίας.

29. Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, κατά το άρθρο της 1, παράγραφος 1, σκοπός της οδηγίας 2011/7 είναι η καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτόν η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων[12].

30. Όπως προκύπτει από το προοίμιο της οδηγίας 2011/7, αφενός, η καθυστέρηση πληρωμής συνιστά παράβαση συμβατικής υποχρέωσης η οποία έχει γίνει οικονομικά ελκυστική για τους οφειλέτες, λόγω, μεταξύ άλλων, των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που επιβάλλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών[13]. Αφετέρου, οι καθυστερήσεις πληρωμών επηρεάζουν αρνητικά τη ρευστότητα και περιπλέκουν τη χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων, θίγοντας την ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητά τους, όταν ο δανειστής υποχρεώνεται να ζητήσει εξωτερική χρηματοδότηση λόγω των καθυστερήσεων αυτών[14].

31. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι σκοπός της οδηγίας 2011/7 είναι κυρίως να αποθαρρύνει τις καθυστερήσεις πληρωμών και να προστατεύσει τους δανειστές έναντι τέτοιων καθυστερήσεων[15].

32. Τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 2011/7 αποτυπώνουν τον διττό αυτό σκοπό κατοχυρώνοντας τα δικαιώματα του δανειστή να αξιώσει τόκους υπερημερίας για την καθυστέρηση πληρωμής και αποζημίωση για τα έξοδα που πραγματοποίησε για την είσπραξη της απαίτησής του.

33. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2011/7, ο δανειστής δικαιούται να αξιώσει τόκους υπερημερίας για καθυστέρηση πληρωμής από την επομένη της ημερομηνίας πληρωμής ή της λήξης της προθεσμίας πληρωμής που ορίζεται στη σύμβαση, χωρίς να απαιτείται όχληση, όταν ο δανειστής έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη σύμβαση και τον νόμο και δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εμπροθέσμως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

[10] Βλ. άρθρο 1347 του γαλλικού code civil (αστικού κώδικα). Σχετικά με τον νόμιμο συμψηφισμό στο γαλλικό δίκαιο, βλ. Flour, J. κ. ά., *Droit civil. Les obligations. Le rapport d'obligation*, Dalloz, Παρίσι, 2024 (11η έκδ.), σ. 301 έως 314.

[11] Βλ. άρθρο 6:127, παράγραφος 1, και άρθρο 6:129, παράγραφος 1, του ολλανδικού Burgerlijk Wetboek (αστικού κώδικα).

[12] Το ζήτημα των καθυστερήσεων πληρωμών ρυθμίστηκε για πρώτη αφορά με την οδηγία 2000/35. Η οδηγία 2011/7, της οποίας η ερμηνεία ζητείται με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, συνιστά, κατά την αιτιολογική σκέψη της 1, απλώς και μόνον αναδιατύπωση της ως άνω οδηγίας. Στο μέτρο που η εν λόγω αναδιατύπωση δεν επέφερε ουσιαστικές αλλαγές στις κρίσιμες εν προκειμένω διατάξεις, η ερμηνεία από το Δικαστήριο των αντίστοιχων διατάξεων της οδηγίας 2000/35 παραμένει λυσιτελής στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 2011/7.

[13] Βλ. αιτιολογική σκέψη 12 της οδηγίας 2011/7.

[14] Βλ. αιτιολογική σκέψη 3 της οδηγίας 2011/7.

[15] Βλ. απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2022, Χ (Προμήθειες ιατρικού εξοπλισμού) (C-419/21, EU:C:2022:948, σκέψη 26).

34. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7 ορίζει ότι, όταν καθίστανται απαιτητοί τόκοι, σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, ο δανειστής δικαιούται να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ. Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι το εν λόγω κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό χωρίς να απαιτείται όχληση και ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης του δανειστή.

35. Το δικαίωμα του δανειστή να λάβει τους ανωτέρω τόκους και αποζημίωση απορρέει από την έννοια της «καθυστέρησης πληρωμής». Κατά το άρθρο 2, σημείο 4, της οδηγίας 2011/7, ως «καθυστέρηση πληρωμής» νοείται η μη πραγματοποίηση πληρωμής εντός της συμβατικής ή της νόμιμης προθεσμίας, όταν ο δανειστής έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη σύμβαση και τον νόμο και δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εμπροθέσμως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

36. Μολονότι η επίμαχη οδηγία ρυθμίζει τα δικαιώματα σε τόκους υπερημερίας και σε αποζημίωση των εξόδων είσπραξης και τα εν λόγω δικαιώματα εξαρτώνται από το υποστατό της απαίτησης, εντούτοις, από τη συστηματική και την τελολογική ερμηνεία της οδηγίας προκύπτει ότι η οδηγία δεν θεσπίζει το νομικό καθεστώς που διέπει την κύρια απαίτηση και, επομένως, δεν αφορά τον συμψηφισμό των απαιτήσεων.

37. Από συστηματικής απόψεως, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά την έννοια του «οφειλόμενου ποσού», το άρθρο 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 προβλέπει απλώς και μόνον ότι πρόκειται για το κυρίως ποσό που θα έπρεπε να έχει καταβληθεί εντός της συμβατικής ή της νόμιμης προθεσμίας πληρωμής και ότι το εν λόγω ποσό πρέπει να περιλαμβάνει τους εφαρμοζόμενους φόρους, δασμούς, τέλη και επιβαρύνσεις[16].

38. Από τελολογικής απόψεως, παρατηρώ ότι, κατά πάγια νομολογία, η οδηγία 2011/7 δεν εναρμονίζει πλήρως το σύνολο των κανόνων που διέπουν τις καθυστερήσεις πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές. Η οδηγία θεσπίζει ορισμένους μόνον κανόνες στον συγκεκριμένο τομέα, στους οποίους περιλαμβάνονται οι σχετικοί με τους τόκους υπερημερίας και την αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης[17].

39. Με άλλα λόγια, η οδηγία 2011/7 θεσπίζει *συγκεκριμένους μόνον* κανόνες οι οποίοι πρέπει να ενσωματωθούν στο αστικό και στο εμπορικό δίκαιο των κρατών μελών. Με την έκδοση αρχικώς της οδηγίας 2000/35 και εν συνεχεία της οδηγίας 2011/7, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης δεν ήταν να θεσπίσει γενικό νομικό πλαίσιο για τις ενοχές και τις συμβάσεις[18]. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της ποικιλομορφίας των προσεγγίσεων των κρατών μελών στους τομείς αυτούς, τέτοια βούληση του νομοθέτη θα έπρεπε να προκύπτει με απόλυτη σαφήνεια από το γράμμα των διατάξεων των οδηγιών, τους σκοπούς τους ή τις προπαρασκευαστικές εργασίες της έκδοσής τους. Είναι προφανές ότι τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

40. Επομένως, σκοπός της οδηγίας 2011/7 δεν είναι σε καμία περίπτωση να θεσπίσει κανόνες σχετικά με τις προϋποθέσεις γένεσης, λήξης και απόσβεσης των απαιτήσεων.

[16] Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη ορίζει τα εξής: «το *κυρίως ποσό* που θα έπρεπε να έχει καταβληθεί μέσα στη συμβατική ή τη νόμιμη προθεσμία πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμοζόμενων φόρων, δασμών, τελών ή επιβαρύνσεων που καθορίζονται στο τιμολόγιο ή την ισοδύναμη απαίτηση πληρωμής» (η υπογράμμιση δική μου).

[17] Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022, A (Μη είσπραξη τόκων υπερημερίας) (C-406/21, EU:C:2022:816, σκέψεις 52 και 53).

[18] Συναφώς, έχουν διατυπωθεί αμφιβολίες όσον αφορά την ορθότητα της επιλογής του άρθρου 114 ΣΛΕΕ ως νομικής βάσης για τις δύο επίμαχες οδηγίες, βλ. Editorial Comments, «*Union competences in the field of contract law: Some questions – no answers*», *Common Market Law Review*, τόμος 48, αριθ. 3, 2011, σ. 655 έως 657.

41. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι ο μηχανισμός του συμψηφισμού εμπίπτει στον θεσμό της απόσβεσης των απαιτήσεων, εθνική διάταξη η οποία προβλέπει συμψηφισμό που παράγει αναδρομικά αποτελέσματα, όπως το άρθρο 499 του πολωνικού αστικού κώδικα, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/7.

42. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ο ισχυρισμός που προέβαλε η Γερμανική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, ότι η ρύθμιση του αναδρομικού συμψηφισμού είναι ζήτημα που εμπίπτει στη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών, είναι κατ' ανάγκην εσφαλμένος. Συγκεκριμένα, το ζήτημα της δικονομικής αυτονομίας τίθεται μόνον όταν η επίμαχη εθνική ρύθμιση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω[19]. Επομένως, δεν δικαιολογείται εν προκειμένω νομική ανάλυση με σκοπό να εξακριβωθεί η συμβατότητα της επίμαχης εθνικής διάταξης προς τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

43. Η ανωτέρω διαπίστωση επιρρωννύεται, κατά τη γνώμη μου, από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Nemec[20]. Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο είχε κληθεί να διευκρινίσει, μεταξύ άλλων, αν η οδηγία 2000/35 απαγόρευε εθνική ρύθμιση η οποία προέβλεπε ότι οι ληξιπρόθεσμοι αλλά μη καταβληθέντες τόκοι υπερημερίας παύουν να τρέχουν εφόσον το ποσό τους ανέλθει στο ποσό του κεφαλαίου (ne ultra alterum tantum). Με την απόφασή του, το Δικαστήριο θα μπορούσε να δεχθεί, κατά την εκτίμηση του γενικού εισαγγελέα, ότι η εν λόγω ρύθμιση αφορούσε το *κατώτατο* ύψος των τόκων υπερημερίας, με αποτέλεσμα τα κράτη μέλη να διατηρούν την ευχέρεια να επιβάλουν ανώτατο όριο στο συνολικό ποσό των τόκων υπερημερίας[21]. Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 2000/35 δεν προέβλεπε κανένα πλαίσιο κανόνων σχετικά με το διάστημα για το οποίο τρέχουν οι τόκοι υπερημερίας ή το ανώτατο ποσό των τόκων αυτών[22] και εξέτασε, εν συνεχεία, αν η επίμαχη εθνική ρύθμιση σεβόταν τους σκοπούς της οδηγίας ή στερούσε από την οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της.

44. Κατά τη γνώμη μου, εξάλλου, τούτο είναι το ζήτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το Δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.

45. Συγκεκριμένα, μολονότι τα κράτη μέλη διατηρούν την ελευθερία να θεσπίσουν διάταξη η οποία προβλέπει αναδρομική ισχύ του συμψηφισμού απαιτήσεων, εντούτοις η εν λόγω διάταξη πρέπει να σέβεται τους σκοπούς που επιδιώκονται με την οδηγία 2011/7 και δεν πρέπει να στερεί από την εν λόγω οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της[23].

46. Όσον αφορά τους σκοπούς της αποφυγής αρνητικών συνεπειών στη ρευστότητα του δανειστή και της αποθάρρυνσης των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, το αιτούν δικαστήριο είναι της γνώμης ότι ο αναδρομικός συμψηφισμός δεν συνάδει με την οδηγία 2011/7, στο μέτρο που η εν λόγω οδηγία επιτάσσει να αναγνωρίζονται στον δανειστή τα δικαιώματα αξίωσης τόκων υπερημερίας και αποζημίωσης των εξόδων είσπραξης, όταν η απαίτησή του εξοφλήθηκε μετά την παρέλευση της συμβατικά καθορισμένης προθεσμίας.

[19] Κατά λογική συνέπεια, το ζήτημα της ουσιαστικής ή δικονομικής φύσης του άρθρου 499 του πολωνικού αστικού κώδικα, το οποίο εξετάστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στερείται σημασίας εν προκειμένω.

[20] Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Nemec (C-256/15, στο εξής: απόφαση Nemec, EU:C:2016:954).

[21] Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Nemec (C-256/15, EU:C:2016:619, σημεία 56 έως 71).

[22] Απόφαση Nemec (σκέψη 48).

[23] Απόφαση Nemec (σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47. Είναι αληθές, ότι ο αναδρομικός χαρακτήρας του συμψηφισμού έχει ως αποτέλεσμα ο δανειστής, στον οποίο υποβάλλεται, μετά την παρέλευση της συμβατικά καθορισμένης προθεσμίας πληρωμής, δήλωση συμψηφισμού που παράγει αποτελέσματα από την ημερομηνία κατά την οποία ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός, να μη δικαιούται ούτε τους τόκους υπερημερίας ούτε την αποζημίωση των εξόδων είσπραξης για το διάστημα από την ως άνω ημερομηνία έως την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης συμψηφισμού.

48. Εντούτοις, η συλλογιστική του αιτούντος δικαστηρίου εκκινεί από την εσφαλμένη παραδοχή ότι η εξόφληση της απαίτησης πραγματοποιείται κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης συμψηφισμού. Αντιθέτως, η επίμαχη εθνική ρύθμιση ορίζει ότι η απόσβεση της απαίτησης επέρχεται σε χρονικό σημείο προγενέστερο της υποβολής της εν λόγω δήλωσης, ήτοι όταν ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός. Δεδομένου ότι η ρύθμιση τέτοιας απόσβεσης υπάγεται στην αρμοδιότητα του εθνικού νομοθέτη, πρέπει να ληφθεί υπόψη το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός.

49. Επομένως, τα εγγενή στην αναδρομική ισχύ του συμψηφισμού αποτελέσματα δεν αντιτίθενται στον σκοπό της οδηγίας 2011/7 να αποθαρρύνει τις καθυστερήσεις πληρωμών για τον απλούστατο λόγο ότι, όταν ο συμψηφισμός καθίσταται δυνατός, η απαίτηση αποσβέννυται. Κατά συνέπεια, δεν οφείλεται πλέον οποιαδήποτε πληρωμή[24] και δεν χωρούν τόκοι υπερημερίας. Επιπλέον, από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός καθίσταται δυνατός, το ποσό που συμψηφίζεται επηρεάζει τη ρευστότητα του δανειστή και, επομένως, δεν μπορεί να επέλθει μεταγενέστερα καμία καθυστέρηση πληρωμής η οποία επηρεάζει αρνητικά την εν λόγω ρευστότητα.

50. Επισημαίνεται επιπλέον ότι οι ανωτέρω σκοποί δεν θα γίνονταν σεβαστοί εάν δεν οφείλονταν στον δανειστή ενδεχόμενοι τόκοι υπερημερίας και έξοδα είσπραξης απαιτήσεων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία παρέλευσης της προθεσμίας πληρωμής έως την ημερομηνία κατά την οποία ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός. Δεν μπορεί, όμως, να υποστηριχθεί ότι τούτο ισχύει εν προκειμένω, χωρίς να παραμορφωθεί ο ίδιος ο μηχανισμός του αναδρομικού συμψηφισμού.

51. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει αναδρομική ισχύ του συμψηφισμού απαιτήσεων δεν αντιτίθεται στους σκοπούς της οδηγίας 2011/7 ούτε στερεί από την εν λόγω οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της.

52. Με τις γραπτές παρατηρήσεις της, η Επιτροπή υποστηρίζει, εντούτοις, ότι η ερμηνεία κατά την οποία, υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στην υπό κρίση υπόθεση, ο δανειστής δεν δικαιούται αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης της απαίτησης που πραγματοποίησε αντιτίθεται στους σκοπούς της οδηγίας 2011/7[25]. Η Επιτροπή βασίζει το επιχείρημά της στις αποφάσεις Česká pojišťovna[26] και BFF Finance Iberia[27].

[24] Επισημαίνεται ότι ο δανειστής ο οποίος υπέβαλε τη δήλωση συμψηφισμού δεν δικαιούται επίσης να αξιώσει τόκους υπερημερίας επί του ποσού που αποτελεί αντικείμενο του συμψηφισμού για το διάστημα από την ημερομηνία κατά την οποία ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός έως την ημερομηνία υποβολής της σχετικής δήλωσης. Ως εκ τούτου, δεν ασκεί επιρροή το ότι η πρώτη απαίτηση, η οποία απορρέει από εμπορική συναλλαγή, θα μπορούσε να παραγάγει τόκους υψηλότερους από τους οφειλόμενους στην εναγομένη λόγω της αξίωσης αποζημίωσης.

[25] Είναι αληθές ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, όταν δεν λαμβάνει τις πληρωμές που του οφείλονται εμπροθέσμως, ο δανειστής μπορεί να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για να εισπράξει την απαίτησή του, χωρίς να γνωρίζει ότι θα επέλθει συμψηφισμός μεταγενέστερα, και, επομένως, να πραγματοποιήσει ορισμένα έξοδα τα οποία δεν θα μπορέσει να εισπράξει εάν η προβλεπόμενη στο άρθρο 499 του πολωνικού αστικού κώδικα αναδρομική ισχύς του συμψηφισμού θεωρηθεί συμβατή με την οδηγία 2011/7. Είμαι, πάντως, πεπεισμένος ότι, σε τέτοιες περιπτώσεις, θα έχει εφαρμογή το αξίωμα «άγνοια νόμου δεν συγχωρείται».

[26] Απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018 (C-287/17, στο εξής: απόφαση Česká pojišťovna, EU:C:2018:707).

[27] Απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2022 (C-585/20, στο εξής: απόφαση BFF Finance Iberia, EU:C:2022:806).

53. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η πρώτη ως άνω απόφαση, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί αν το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι στον δανειστή που ζητεί αποζημίωση για τα έξοδα όχλησης του οφειλέτη λόγω της εκ μέρους του καθυστέρησης πληρωμής πρέπει να επιδικάζεται, πλέον του προβλεπόμενου στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού, και εύλογη αποζημίωση κατά την έννοια της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η δεύτερη ως άνω απόφαση, το Δικαστήριο κλήθηκε να διευκρινίσει αν το ίδιο άρθρο έχει την έννοια ότι το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό, που οφείλεται στον δανειστή ως αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης που προκύπτουν λόγω της υπερημερίας του οφειλέτη, οφείλεται για κάθε εμπορική συναλλαγή η οποία δεν έχει εξοφληθεί εμπροθέσμως.

54. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, το Δικαστήριο αιτιολόγησε την καταφατική απάντησή του διαπιστώνοντας ότι η οδηγία 2011/7 έχει ως σκοπό όχι μόνο να αποθαρρύνει τις καθυστερήσεις πληρωμών, διασφαλίζοντας ότι δεν είναι οικονομικώς ελκυστικές για τον οφειλέτη λόγω των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που οφείλονται σε τέτοια περίπτωση, αλλά επίσης να προστατεύσει αποτελεσματικά τον πιστωτή έναντι των εν λόγω καθυστερήσεων, διασφαλίζοντάς του την *κατά το δυνατό πληρέστερη* αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης στα οποία υποβλήθηκε[28].

55. Εν αντιθέσει προς την Επιτροπή, εκτιμώ ότι η προεκτεθείσα συλλογιστική του Δικαστηρίου δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι, στις προμνησθείσες υποθέσεις, η ύπαρξη δικαιώματος αποζημίωσης των εξόδων είσπραξης δεν αμφισβητούνταν, οι δε αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου αφορούσαν μόνον τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης.

56. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρήσεων, εκτιμώ ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α', και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες ορίζουν ότι ο δανειστής δεν δικαιούται να λάβει νόμιμους τόκους υπερημερίας και αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης, εάν ο οφειλέτης εξόφλησε την απαίτηση του δανειστή με δήλωση συμψηφισμού, υποβληθείσα μετά την παρέλευση της οριζόμενης στη σύμβαση προθεσμίας πληρωμής, με αναδρομική ισχύ από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός.

Πρόταση

57. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα του Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία) ως εξής:

Το άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 3, στοιχείο α', και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές,

[28] Αποφάσεις Česká pojišťovna (σκέψεις 25 και 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και BFF Finance Iberia (σκέψη 36). Η διαπίστωση αυτή δικαιολογείται, κατά το Δικαστήριο, από το γράμμα της αιτιολογικής σκέψης 19 της οδηγίας 2011/7, κατά την οποία: «[τ]α έξοδα είσπραξης θα πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνουν την είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής [...]. Η αντιστάθμιση σε μορφή κατ' αποκοπήν ποσού θα πρέπει να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού και του εσωτερικού κόστους που συνεπάγεται η είσπραξη».

έχουν την έννοια ότι:

δεν αντιτίθενται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες ορίζουν ότι ο δανειστής δεν δικαιούται να λάβει νόμιμους τόκους υπερημερίας και αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης, εάν ο οφειλέτης εξόφλησε την απαίτηση του δανειστή με δήλωση συμψηφισμού, υποβληθείσα μετά την παρέλευση της οριζόμενης στη σύμβαση προθεσμίας πληρωμής, με αναδρομική ισχύ από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο συμψηφισμός κατέστη δυνατός.